

Kok verwacht dat de samenwerking wetenschappelijk goud oplevert en maatschappelijk platina.

Ziekenhuis Gelderse Vallei en WUR gaan strijd aan tegen ondervoeding

Wetenschappelijk goud

Ziekenhuis Gelderse Vallei in Ede wil hét voedingsziekenhuis van Nederland worden. Daarom is het een alliantie aangegaan met Wageningen Universiteit. Ondervoeding terugdringen is een van de speerpunten. Behalve dat de samenwerking de nodige expertise op voedingsgebied moet opleveren, wil de Gelderse Vallei ook op het gebied van de maaltijdvoorziening een hoog niveau bereiken.

TEKST: IGOR ZNIDARSIC

Door toenemende concurrentie in de zorg moeten ziekenhuizen, met name de perifere, zich onderscheiden. Ziekenhuis Gelderse Vallei bevindt zich vlakbij de Wageningse Food Valley en werkt al langere tijd samen met Wageningen Universiteit (WUR). Het is dus niet zo vreemd dat het ziekenhuis voeding als onderscheidende factor heeft gekozen. Aanjagers van de samenwerking zijn Diederik Klapwijk, gynaecoloog en

medisch lid van het bestuursteam, en Frans Kok van de afdeling Humane voeding van WUR. Kok spreekt van een win-winsituatie: "Wij krijgen er een mogelijkheid bij om meer patiëntgebonden onderzoek te doen, terwijl het ziekenhuis de resultaten kan gebruiken om de kwaliteit van zorg te verbeteren."

Er worden onderzoeken gestart naar onder meer vitaminetekorten bij darmaandoeningen, de interactie tussen voeding en medicijnen en de relatie tussen voeding en geheugen bij geriatrische patiënten. Ook komt er een groot onderzoek naar klinische depletie, oftewel ondervoeding als gevolg van ziekte. Het unieke is dat er integraal wordt gekeken naar het hele traject voor, tijdens en na de ziekenhuisopname. Rondom klinische depletie zijn al allerlei onderzoeken gedaan. "Maar het kan allemaal nog veel systematischer," zegt Kok. "Er is wetenschappelijke onderbouwing nodig. Het ziekenhuis wil steeds meer *evidence based* gaan werken." Een slechte voedingsstoestand vertraagt het genezingsproces. "Om te voorkomen dat mensen in een slechte

voedingstoestand opgenomen worden, moet je al voor de opname beginnen. "Het onderzoek gaat zich dan ook richten op zowel de eerstelijnsgezondheidszorg, als op het verblijf in het ziekenhuis en de periode na ontslag."

Sneller ontslag

Volgens Joke Huitinck, hoofd diëtetiek van het ziekenhuis, speelt voeding een belangrijke rol bij de kwaliteit van zorg. Ziekenhuis Gelderse Vallei werkt daarom al met een transmuraal voedingsteam, waarin ook een huisarts, een diëtist en een gespecialiseerd verpleegkundige uit de eerste lijn zitting hebben. "Darmpatiënten die opgenomen gaan worden, worden nu al ruim voor de opnamedatum op de polikliniek gescreend. Hierdoor en door extra voedingszorg kan de toestand van de patiënt voor de opname verbeteren." Volgens Huitinck behaalt het ziekenhuis hier goede resultaten mee, onder andere door sneller ontslag uit het ziekenhuis. Het is uiteindelijk de bedoeling om alle chronische patiënten en chirurgische patiënten op

★ ONDERVOEDING

KOSTEN EN BATEN

Er ligt ook een economisch motief aan de samenwerking ten grondslag. Goede voeding vooraf én in het ziekenhuis betekent betere en uiteindelijk goedkopere zorg. Huitinck: "Als je goede kwaliteit levert, is de patiënt en ook de zorgverzekeraar daar wel voor in." Daarnaast kan de ligduur verkort worden, wat zorgt voor een efficiëntere bedbezetting. "Dat zijn de baten," zegt Kok. "De kosten vanwege speciale voeding en meer personele inzet wegen daar tegenop. Het hoeft allemaal niet veel meer te kosten, zeker bepaalde dingen niet. Dat heeft het ambiance-onderzoek van Kristel Nijs laten zien."

Huitinck: 'Darmpatiënten die opgenomen gaan worden, worden nu al ruim voor de opnamedatum op de polikliniek gescreend.'

deze wijze te screenen en te begeleiden.

Vóór de opname kan met extra voedingsadviezen voorkomen worden dat een patiënt met bijvoorbeeld darmkanker al ondervoed het ziekenhuis in komt. Hierdoor gaat de patiënt in een betere toestand de operatie in. Als de persoon na zijn ontslag met chemokuren te maken krijgt, kan hij ook daarna begeleid worden, zodat het herstelproces niet onnodig lang duurt. Ook mensen die naar een verpleeghuis gaan kunnen adviezen voor extra voeding krijgen, in de vorm van drinkvoeding of vaste voeding, afhankelijk van de aandoening en de fase waarin de patiënt zich bevindt. Er is volgens Kok nog veel research nodig. Vooral als je het integraal wilt aanpakken. Het is bekend dat je met het optimaliseren van de voeding rond een operatie het herstel en de verblijfsduur in het ziekenhuis gunstig kunt beïnvloeden. Maar daarin kunnen we nog heel wat slagen maken. Afhankelijk van het type patiënt en het

soort ingreep, kun je bijvoorbeeld ook gaan kijken welke eiwitten iemand precies moet krijgen. Je kunt onderzoeken of men baat heeft bij vitaminen en mineralen, en zo ja: welke en in welke verhouding? Daarin is door de grote voedingsconcerns al heel wat goed werk verricht, maar er kan nog veel meer gedaan worden, met name voor en na de opname."

Verschuiving

Een dergelijk project kan alleen slagen bij een multidisciplinaire aanpak. Dat betekent dat ook de medici het belang van voeding moeten inzien. Maar daar schort het nog wel eens aan. "Ik zie in dit ziekenhuis wel een positieve ontwikkeling" zegt Huitinck. "Dat heeft deels te maken met de samenwerking met de Wageningen Universiteit. Dat is interessant voor artsen. Zij kunnen daar voedingsgerelateerde onderzoeksvragen neerleggen."

Kok denkt dat de jongere generatie

medisch specialisten wel degelijk het grote belang van voeding inziet, maar nog de kennis ontbeert om adequaat advies te geven. Verder denkt hij dat de schotten die van oudsher tussen de verschillende disciplines zitten, een integrale aanpak bemoeilijken. Huitinck ziet deze schotten overigens niet binnen Ziekenhuis Gelderse Vallei. "Er wordt hier veel multidisciplinair samengewerkt." Zo is er een kernteam voeding opgericht, bestaande uit vertegenwoordigers van medisch specialisten, het facilitair bedrijf en de afdeling diëtetiek. Voorzitter is Diederik Klapwijk, medisch lid van het bestuursteam. "Ook hieruit blijkt dat voeding binnen alle geledingen van het ziekenhuis een belangrijke rol moet gaan spelen," aldus Huitinck.

Een exact tijdpad is nog niet bekend. Het kernteam gaat eerst een visie ontwikkelen en een beleid bepalen. De alliantie moet hoe dan ook leiden tot betere kwaliteit van zorg en behandeling en hierdoor voor een betere kwaliteit van leven, mede gerealiseerd door een optimale zorg voor voeding in en rond het ziekenhuis én geheel wetenschappelijk onderbouwd. "Het zal uiteindelijk wetenschappelijk goud opleveren," zegt Kok, "en maatschappelijk platina." ☐

BROODMAALTIJD EN WARME MAALTIJD

Ook op het gebied van de maaltijdvoorziening wil Ziekenhuis Gelderse Vallei een voorbeeldfunctie vervullen. Op dit gebied is er nog veel te doen. Om de servicegerichtheid met betrekking tot de voeding te verbeteren, heeft het ziekenhuis Foodstep in de arm genomen, een adviesbureau dat zich net als WUR op een steenworp afstand van het ziekenhuis bevindt. "Ook wat de patiënt op zijn bord krijgt moet kwalitatief goed zijn," zegt Huitinck. "We gaan de hele maaltijdvoorziening en de logistiek ervan onder de loep nemen en zodanig verbeteren dat het ten goede komt aan de patiënt. De vraag is: op welke manier krijg je een patiënt in een goede voedingstoestand? Dat is niet in eerste instantie een kwestie van dure dieetpreparaten. Het begint met een smakelijke maaltijd in een goede ambiance."

Meer weten? Op 3 juni organiseren Grootkeuken en Voeding Nu een symposium over ondervoeding in De Reehorst in Ede. Zie voor informatie www.grootkeuken.nl of www.voedingnu.nl.